

Predmet: Lovas (Ljuban Devetak i dr.)

Broj predmeta: K-Po2 22/10

Glavni pretres 15.06.2011.

Izveštaj: Nataša Kandić i Marina Kljaić, punomoćnice oštećenih

Ispitivanje svedoka Borislava Bogunovića

U periodu koji obuhvata optužnica svedok je bio ministar unutrašnjih poslova u Vladi SAO Krajine, odnosno Istočne Slavonije, Baranje i Srema, stacioniran u Šidu. Nema nikakvih neposrednih saznanja o događajima u Lovasu. Znao je da će Lovas biti napadnut jer ga je o tome obavestio optuženi Željko Krnjajić, koji je tada bio komandir stanice milicije u Tovarniku. Rekao mu je da će to isplanirati i voditi vojska. Dok je bio ministar imao je obavezu da svako jutro ide na referisanje dvojici pukovnika JNA, Ljubiši Petkoviću i Milanu Subotiću, koji su mu davali zadatke, odnosno šta treba da uradi. Za Lovas je saznao sutra dan, da se ušlo u selo, da je bilo malo pucnjave ali da nije bilo većih žrtava. Posle par dana u Lovasu je za komandira stanice milicije imenovan Vorkapić, jer je Krnjajić ranjen 11. ili 12.10.1991. Posle pogibije Vorkapića, negde posle 20.10.1991, za komandira stanice milicije u Lovasu je postavljen optuženi Milan Devčić. Iako je bio prisutan na sastancima, svedok nije mogao da odlučuje. Sve do decembra 1991. godine civilna vlast nije zaživela, odnosno nije moglo ništa da se uradi bez saglasnosti vojske.

Pitanja branilaca

Pukovnici Ljubiša Petković i Subotić pripadali su vojnoj bezbednosti. Posle 02.05.1991. godine, kada je došlo do sukoba u Borovu Selu između hrvatske policije i srpskog stanovništva, na prostor Sremsko-baranjske oblasti došla je JNA radi očuvanja mira, dok se to nije otelo kontroli. Onda se krenulo na Tovarnik i preko Lovasa nastavilo ka Vukovaru. Mobilizacije je bilo odmah posle 02.05.1991, bilo je ljudi koji su došli preko Srpske radikalne stranke i SPO, bilo je i rezervista. Kao ministar, nikakvu odluku nije mogao doneti sam nego je svako jutro odlazio kod pomenutih pukovnika koji su mu određivali šta će tog dana uraditi. Kod formiranja stanica milicije po selima morali su da dostave biografije za ljude koje su planirali da postave. Sve što je policiji bilo potrebno, uniforme, kratke cevi itd, podizano je u Novom Sadu. Prilikom postavljanja Devčića za komandira imao je problem obzirom da je iz mešovitog braka, a za to postavljenje bilo mu je potrebno i odobrenje predsednika Vlade. Rešenja o postavljenjima izdavala je Vlada, nije mu poznato da li je Devčiću i uručeno. Nije mu poznato na kom nivou je uspostavljena vojna uprava na području SAO Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema. Pripadnik vojne uprave bio je Veselin Šljivančanin.

Pitanja zamenika tužioca

Ministar unutrašnjih poslova bio je od jula do kraja decembra 1991. godine. Vlada SAO Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema formirana je u julu 1991. godine u Dalju. Predsednik Vlade je bio Goran Hadžić a ministar odbrane Ilija Kojić. U Šidu je postojao štab Sremsko-baranjske oblasti u kojem je pored njega bilo još oko 5 ljudi. Nisu imali pravo da šalju ljude na teritoriju za koju su bili zaduženi, već je sve to išlo preko vojske - u Tovarnik se nije moglo ući bez vojne dozvole. Stanica milicije u Tovarniku formirana je 23. ili 24.09.1991, a za njenog komandira određen je Željko Krnjajić. Na sastanku Vlade u Erdutu, njega je preporučio Radovan Stojčić *Bidža*. U mestima su bili komandanti teritorijalne odbrane, ali je to sve bilo pod upravom vojske

- svaki komandant TO je postavljan po predlogu vojske. Policija je radila u sadejstvu sa vojskom, pa je tako i u napad na Lovas krenulo 10 do 12 policajaca iz Tovarnika. Krnjajić ga je obavestio da u tom napadu treba da učestvuje i potpukovnik Kamberi i Mile Ergić zvani *Strajo*. Ostale pojedinosti mu nisu poznate jer nije bio na sastanku u vezi sa napadom na Lovas. Optuženog Ljubana Devetaka je upoznao na jednom sastanku Vlade u Erdutu. Ne zna koju je funkciju tada imao. Video ga je i na sastanku koji je održan nakon oslobođenja Vukovara, na *Veleprometu* na kojem je bilo nekoliko članova Vlade, a sastanku su prisustvovali Arkan, Šljivančanin i Mrkšić. Na tom sastanku im je saopšteno da sada imaju nove komandante TO. SAO Slavonija, Baranja i zapadni Srem nije imala komandanta TO. Ministar odbrane je, verovatno u dogovoru sa vojskom, postavljao komandante TO u mestima, dok su pre toga komandanti birani na sastancima u selima. Kao ministar unutrašnjih poslova nije mogao bez prethodne saglasnosti pukovnika Petkovića da postavi ni jednog komandira stanice milicije. Optuženog Milana Devčića nije ranije poznao.

Pitanja predsednika i članova veća

Nakon oslobađanja Lovasa, pukovnik Petković mu je na informisanju rekao da još nije vreme da se formira stanica milicije. Objekte u kojima će biti stanice milicije određivali su sami komandiri. Teritorijalna odbrana po selima nije vršila prihvata dobrovoljaca jer nisu raspolagali sa toliko oružja i uniformi. Kada bi se kretalo na teritoriju Srema i Slavonije, ljudi su uniforme i oružje dobijali u Šidu u vojnom magacinu. Kao ministar unutrašnjih poslova ništa nije mogao da učini na svoju ruku, mogao je samo da izvesti. Za sve je morao da obavesti vojnu bezbednost, pa su oni dalje odlučivali šta će se uraditi i ko će to uraditi. Teritorijalna odbrana Lovasa bila je u sastavu JNA. Poznato mu je da je na Vladi optuženi Ljuban Devetak imenovan za upravitelja zadruge u Lovasu, ne zna da li je određen i za komandanta sela. U Šidu je bio štab milicije. U prvo vreme vojska je izdavala propusnice da se ide u Hrvatsku, a kasnije su ih i oni u tom štabu izdavali. U taj štab nisu dolazili dobrovoljci. Štab TO SAO Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema nalazio se u Erdutu. Kao ministar policije nije po vertikali dobijao izveštaje o bezbedonosno interesantnim događajima - to je dobijala samo vojna bezbednost. Nije imao informacije da su u Lovasu stradali civili, niti da su postojali zatvori. Za minsko polje saznao je mnogo kasnije.

Pitanja optuženih

Pre napada na Lovas bilo je pregovora koje je vodila vojska, da se izvrši predaja oružja. Na područjima SAO Slavonije i Baranje bio je uveden policijski čas. Prilikom dolaska u Lovas na sastanak Vlade koji je tamo održan domaćin je bio Ljuban Devetak.

Pitanja punomoćnika oštećenih

Radovan Stojčić *Bidža* je bio prisutan na svakom sastanku Vlade SAO i on se pitao za puno toga. Kao ministar, nije imao nikakvih realnih ovlašćenja, misli da je i Goran Hadžić kao predsednik Vlade bio u sličnoj situaciji. Pošto je hteo drugog saradnika, izvršena je smena pa je svedok postavljen za potpredsednika Vlade. Posle napada na Lovas, Krnjajić ga je obavestio da nisu imali gubitaka (misli na pripadnike milicije), da nije bilo nekog otpora i da nije bilo puno stradalih. Misli da su se pripadnici milicije po obavljenom zadatku, vratili u Tovarnik nakon napada na Lovas.

Ispitivanje svedoka Neđe Makivića

U periodu obuhvaćenom optužnicom bio je načelnik SUP-a u Šidu. Od optuženih poznaje Ljubana Devetaka, Milana Radojčića i Milana Devčića.

Pitanja branilaca

Milana Devčića je znao od ranije, kao pripadnika SUP Vukovar. Isti ga je neobavezno obavestavao u situaciji u Lovasu. U to vreme u Šidu je bila komanda Prve vojne divizije. U jednom periodu i sedište TO Vukovara bilo je izmešteno u Šid. Zbog blizine ratišta u Šidu je rezervni sastav SUP-a podignut dosta ranije, možda 3 do 4 meseca pre događaja u Borovom Selu. Sedište je imala i vojna bezbednost, sa pukovnikom Petkovićem je bio u svakodnevnom kontaktu. U oktobru 1991. godine komandant TO Šid bio je Dušan Lukić.

Pitanja zamenika tužioca

U zgradi gde je *Radio Šid* bile su prostorije TO SAO Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema. U njima su bili Slobodan Grahovac i Dušan čijeg se prezime ne seća. Nije mu poznato na kojim funkcijama su se oni nalazili niti da li su izdavali neke propusnice.

Pitanja punomoćnika oštećenih

Nije mu poznato da je u Šidu delovala ili imala prostorije neka institucija ili deo institucije koje nisu bile u okviru Republike Srbije, sem TO SAO Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema. Zna ko je Bora Bogunović, ali mu nije poznato da je imao prostorije u Šidu. Poznaje i Radovana Stojčića *Bidžu*, ali isti u tom periodu uopšte nije dolazio u Šid. Policajci iz Šida nisu odlazili u akcije za oslobađanje teritorija. Za oslobađanje Lovasa čuo je od ljudi, možda i od samog Devčića. Takođe je neformalno čuo da su u Lovasu stradali civili na minskom polju, ali nema nikakvih saznanja ko je učestvovao u tome. U jednom periodu svakodnevno se viđao sa pukovnikom Petkovićem iz vojne bezbednosti, ali se ne seća da su razgovarali o događajima u Lovasu.